

OVER ASSEPOESTER EN ANDERE VERTALINGEN

Hugo Lambrechts-Augustijns

In de Angelsaksische versie – waarop ook de Walt Disney-film is gebaseerd – verloor Assepoester na afloop van het bal haar glazen schoentje. In de versie van de gebroeders Grimm droeg zij echter gouden muiltjes. Alleen het fijne voetje van Assepoester paste in het muiltje en ondanks alle tegenslagen, vonden Assepoester en de prins elkaar. Dat ze glazen schoentjes droeg, is het resultaat van een vertaalfout. In de eerste Franse versie van dit sprookje droeg Assepoester muiltjes van '*vair*' (bont), wat ten onrechte werd verstaan als '*verre*' (glas).

Jezus zou tegen een zieke aan het meer van Bethesda gezegd hebben: “Neem uw bed op en wandel.” Het Hebreeuwse '*matte*' voor stok werd vaak verwisseld met '*mitta*' dat bed betekent. Jezus zou eigenlijk gezegd hebben: “Neem uw stok op en wandel.” Oorspronkelijk kende het Hebreeuws geen klinkers en konden zulke foutjes zich gemakkelijk voordoen.

De Amerikaanse afscheidsgroet 'goodbye' komt van '*God bye*', in de betekenis van '*God zij met u*' of '*God be with you*'. Bij de afscheidsgroet '*so long*' wordt niet verwezen naar de lange tijd tussen het afscheid en de eerstvolgende maal dat men elkaar weer zal begroeten, maar naar het Arabische '*salaam*' dat afgeleid is van het Hebreeuwse '*shalom*'.

Het adagium 'oog om oog, tand om tand' is ooit verkeerd vertaald uit de bijbel. Er werd bedoeld: “De dader moet het slachtoffer iets geven dat de plaats kan innemen van het lidmaat of orgaan dat niet meer volledig functioneert.” (Pinchas Lapide, joodse theoloog, 1922-1997)

Deze schadeloosstelling werd door de rechter bepaald en heeft dus niet met wraak te maken. Het woord '*om*' betekent dus '*in plaats van*'. Het gaat om een genoegdoening die is gerelateerd aan het toegebrachte letsel en zo is het nu en vroeger ook altijd door de joden uitgelegd. Dit komt overeen met de zoen-overeenkomst in ons middeleeuws oud recht, waarbij de dader aan het slachtoffer en/of zijn familie compensatie beloofde en de laatste partij in ruil van gerechtelijke vervolging afzag. De oorspronkelijke betekenis van zoenen is verzoenen. De zoenbepalingen moesten billijk zijn. De bedoeling was immers niet de overeenkomst te hanteren als wraakinstrument, maar om de twee partijen weer bij elkaar te brengen. De totstandkoming van de verzoening nam vaak een lange periode in beslag. Het volbrengen van een pelgrimstocht door de dader behoorde tot de mogelijkheden.

Veel mensen denken dat de snaren van een viool van kattendarmen gemaakt worden, maar eigenlijk worden er schapendarmen gebruikt. De verwarring komt door de Engelse vertaling van schapendarm: *catgut*.

'Pain à la Grecque' heeft niets te maken met Griekenland. In de zestiende eeuw deelden de Brusselse paters in hun abdij aan de Wolvengracht brood uit aan de armen. In de Brusselse volksmond werd dit '*bruut van de grecht*' (brood van de gracht) genoemd. De Franse bezetters verbasterden de naam van deze lekkernij.